

STRESZCZENIA

Jozef ADAMKO, Ing. Jozef Adamko, Fakulta manazmentu, Katedra manažmentu, Presovska univerzita v Presove, Slovenská Republika.

Lucia BEDNÁROVÁ, Doc. Ing. Lucia Bednárová, PhD. Fakulta manazmentu, Katedra manažmentu, Prešovská univerzita v Prešove, Slovenská Republika.

SPOKOJNOSŤ KLIENTOV S POISŤOVŇAMI NA SLOVENSKOM POISTNOM TRHU

CLIENT'S SATISFACTION WITH INSURANCE COMPANY ON SLOVAK INSURANCE MARKET

The paper deals with research in area of satisfaction with insurance company. Research was made on sample of 1200 quizzed people. The couple answers are present on this article. We can say so it is very difficult to decide which insurance company is good for us but still we must to make some decision and choose one.

Key words: Insurance company, questioner, insurance market

Gerhard BANSE, Prof. Dr. Gerhard Banse, Karlsruher Institut für Technologie (KIT), Institut für Technikfolgenabschätzung und Systemanalyse (ITAS).

AUF DEM WEG ZUR INFORMATIONSGESELLSCHAFT. ERGEBNISSE – PROBLEME – AUFGABEN

Die Debatte über die „Informationsgesellschaft“ und die neuen Informations- und Kommunikationstechnologien (IKT) ist (auch in Polen!) zu einem Großteil ökonomisch dominiert. Indes hat die Nutzung technischer Systeme auch politische, gesellschaftliche, kulturelle, menschliche und andere Aspekte und Konsequenzen. Vor diesem Hintergrund wird im Beitrag – nach einer kurzen Einleitung (1) – etwas zum Begriffsverständnis und zum Konzept von IG ausgeführt (2). Daran schließen sich Darlegungen zum technischen Hintergrund (3) sowie zu kulturellen Implikationen (4) an, jeweils als „Mix“ von Ergebnissen und Problemen. Im abschließenden Teil geht es dann im Sinne von „Aufgaben“ um Folgerungen aus dem Vorstehenden (5).

NA DRODZE DO SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO. REZULTATY – PROBLEMY – ZADANIA

Debata o „społeczeństwie informacyjnym” oraz nowych technologiach informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) jest (także w Polsce!) w dużej części zdominowana przez ekonomię. Tymczasem użytkowanie systemów technicznych ma również społeczne, kulturowe, ludzkie i inne konsekwencje i aspekty polityczne. Na tym tle autor przyczynku – po krótkim wprowadzeniu (1) – prezentuje uwagi o rozumieniu pojęcia społeczeństwa informacyjnego i jego koncepcji (2), po których następują rozważania o tle technologicznym (3) oraz implikacjach kulturowych (4), zawsze jako mieszanina rezultatów i problemów. W zakończeniu ujęte są wnioski z części poprzedzających (5) w sensie „zadań”.

Stephan BANSE, Dipl.-Ing. Stephan Banse, Institut für Landschaftsplanung Technische Universität Berlin (TUB).

KULTUR UND NACHHALTIGKEIT – EINE PROJEKTIDEE

Die kulturelle Dimension findet nach und nach Eingang in den Nachhaltigkeitsdiskurs. Anfänglich wurde sie jedoch nur als Beiwerk der sozialen Dimension der Nachhaltigkeit gehandelt. Als Beispiel sei auf die zwei diesbezüglichen „Was-Regeln“ des Karlsruher Integrativen Nachhaltigkeitskonzepts im Zusammenhang mit dessen drittem generellem Ziel „Bewahrung der Entwicklungs- und Handlungsmöglichkeiten“ verwiesen: Regel 3.3: „Erhaltung des kulturellen Erbes und der kulturellen Vielfalt“; Regel 3.4: „Erhaltung der kulturellen Funktion der Natur“ (vgl. Kopfmüller et al. 2001, S. 172).

Nun etabliert sich aber der Aspekt des Kulturellen nach und nach zu einem eigenständigen Schwerpunkt in der Nachhaltigkeitsforschung und -debatte. Im Bereich der Forschung gibt es verschiedene Ansätze für den Umgang mit der Themenstellung „Kultur und Nachhaltigkeit“. Die Problematik bzw. Schwierigkeit liegt hierbei vor allem in der Varianz des Kulturbegriffs und der vielfältigen, und oft auch missverständlichen Verwendung des Nachhaltigkeitsbegriffs. Aus diesem Grund werde ich im Folgenden versuchen, zunächst beide Begriffe etwas einzugrenzen, um anschließend auf deren Zusammenspiel und den Ansatz für die Projektidee eingehen zu können.

„KULTURA I ZRÓWNOWAŻENIE – IDEA PROJEKTU”

Coraz częściej wymiar kulturowy znajduje rezonans w dyskursie o zrównoważeniu, choć początkowo traktowano go jedynie jako akcesorium wymiaru społecznego. Aspekty kulturowe, na których ogniskują się obecnie badania nad zrównoważonym rozwojem, oferują całą gamę różnych punktów zaczepienia dla obcowania z tematyką „kultury i zrównoważonego rozwoju”.

Problematyka lub trudność polega przy tym przede wszystkim na wariacji pojęcia kultury i różnorodnym, często opartym na niezrozumieniu, posługiwaniu się pojęciem zrównoważenia. Celem projektu badawczego jest ujęcie „state of the art” w obszarze „kultura i zrównoważenie” oraz identyfikacja możliwych opcji działania.

Bogusław BEMBENEK, Katedra Przedsiębiorczości, Zarządzania i Ekoinnowacyjności, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska

ORGANIZACYJNE UCZENIE SIĘ W PRZEDSIĘBIORSTWIE JAKO KLUCZOWY CZYNNIK SUKCESU W WARUNKACH HIPERKONKURENCJI

W artykule przedstawiono strategiczny charakter organizacyjnego uczenia się w przedsiębiorstwie. Zaprezentowano istotę i znaczenie kluczowych czynników sukcesu. Autor wskazuje, iż organizacyjne uczenie się stanowi skuteczną odpowiedź na szanse i zagrożenia wynikające z burzliwości otoczenia.

ORGANIZATIONAL LEARNING IN COMPANIES AS A KEY SUCCESS FACTOR IN CONDITIONS OF CUT-THROAT COMPETITION

The paper presents the strategic character of organizational learning in enterprises, discussing the essence of the key success factors. The author argues that organizational learning constitutes an effective response to opportunities and threats resulting from a turbulent environment.

Katarzyna CHUDY, Dr Katarzyna Chudy, Katedra Metod Ilościowych w Ekonomii, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

Marek KICZEK, Dr inż. Marek Kiczek, Katedra Ekonomii, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska

ANALIZA AKTYWNOŚCI SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH W POZYSKIWIANIU ŚRODKÓWZ UNII EUROPEJSKIEJ

Opracowanie dotyczy analizy aktywności samorządów powiatowych województwa podkarpackiego w pozyskiwaniu środków funduszy strukturalnych w perspektywie finansowej lat 2004–2006. Na podstawie badań stwierdzono, że wykorzystanie środków było bardzo zróżnicowane. Do badania wykorzystano metody taksonomiczne, natomiast dane wsadowe zaczerpnięto z raportu ewaluacyjnego.

ANALYSIS OF POVIATS SELF-GOVERNMENTS ACTIVITY IN OBTAINING EU FUNDS

The article concerned analysis of district self – government activity of Podkarpackie voivodship to used the UE structural funds during 2004 – 2006. The research has been carried out with the help of quantitative research methods, which allowed to notice that there is a depth diversification between districts in using the structural funds. The taxonomical method was used and the data were taken from evaluation report.

Katarzyna CHUDY, Dr Katarzyna Chudy, Katedra Metod Ilościowych w Ekonomii, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

Marek SOBOLEWSKI, Dr Marek Sobolewski, Katedra Metod Ilościowych w Ekonomii, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

Kinga STĘPIEŃ, Dr Kinga Stępień, Zakład Finansów i Bankowości, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

WPLYW KLASYFIKACJI NAKŁADÓW I EFEKTÓW W DZIAŁALNOŚCI BANKU NA ZMIANY PRODUKTYWNOŚCI BANKÓW GIEŁDOWYCH W POLSCE

W artykule przeprowadzono badanie wpływu teoretycznych koncepcji funkcjonowania banku na modelowanie indeksu produktywności całkowitej. Zastosowano nieparametryczną metodę DEA, indeks Malmquista oraz model ekonometryczny. Otrzymane wyniki pozwoliły potwierdzić w sposób ostrożny zakładaną hipotezę, że odmienne koncepcje klasyfikacji nakładów i efektów w bankach mają wpływ na modelowanie wskaźnika zmiany produktywności całkowitej.

THE IMPACT OF BANK INPUT AND OUTPUT CLASSIFICATIONS ON CHANGES IN PRODUCTIVITY OF STOCK EXCHANGE BANKS IN POLAND

The main aim of the article is to investigate the impact of theoretical models of banking on the total productivity index. The Data Envelopment Analysis, the Malmquist index and the econometric model were applied. The results of the analysis allow for a preliminary confirmation of the hypothesis that various conceptions of bank input and output affect the shaping of total productivity index.

Piotr DŁUGOSZ, Dr Piotr Długosz, Wydział Prawa i Administracji, Zakład Ustrojów Państw Europejskich, Uniwersytet Rzeszowski.

MŁODZIEŻ PODKARPACIA W OBLICZU ZMIANY SPOŁECZNEJ

W publikacji zostały przedstawione wyniki badań nad maturzystami. Z przeprowadzonych badań wynika, że młodzież jest optymistyczna, ma wysokie aspiracje i nie obawia się ryzyka. Młodzież również posiada cechy osobowości nowoczesnej, która jest warunkiem *sine qua non* modernizacji terenów peryferyjnych. W związku z powyższym należy założyć, że region może liczyć na endogenne źródła zmiany społeczno-kulturowej.

Słowa kluczowe: Zmiana, młodzież, modernizacja, osobowość nowoczesna

YOUTH OF PODKARPACIE REGION IN THE LIGHT OF SOCIAL CHANGE

This publication presents results of the research conducted on the secondary-school graduates. From conducted research came out that young people have high educational and vocational aspirations. Youth also have features of modern personality, which is a *sine qua non* for modernization of periphery. In this connection we can assume, that borderland can count on endogenous sources of socio-cultural change.

Key words: change, youth, modernization, modern personality

Danica FAZEKAŠOVÁ, Danica Fazekašová, doc. Ing. PhD. University of Prešov in Prešov, Faculty of Humanities and Natural Sciences, Department of Ecology, Prešov, Slovakia

Stanislav TORMA, Stanislav Torma, Ing. PhD., Soil Science and Conservation Research Institute, Bratislava, Slovakia.

Lenka BOBULSKÁ, Lenka Bobuľská, Ing., University of Prešov in Prešov, Faculty of Humanities and Natural Sciences, Department of Ecology, Prešov, Slovakia.

Beáta BARANOVÁ, Beáta Baranová, RNDr., University of Prešov in Prešov, Faculty of Humanities and Natural Sciences, Department of Ecology, Prešov, Slovakia.

QUALITY OF AGRICULTURAL PRODUCTION IN ECOLOGICAL AND CONVENTIONAL FARMING SYSTEM

Two model enterprises served as a basis for the research the results of which are presented in the given paper. The enterprises are situated in the marginal areas of Slovakia and they use an ecological system of soil management (picture 1). Making use of common methods nutritious and hygienic indicators and the content of heavy metals were observed in the selected agricultural produces. From the research results it is possible to conclude that the observed ecological produces had higher nutritious values but from the hygienic point of view the content of nitrates was higher in the selected ecological produces (picture 2, 3). The higher content of heavy metals meadow hay was influenced by the position (picture 1, table 2) where we found over-limit values of risk elements (Cr, Ni). The mobilisation of these elements and consecutive increased contamination in production were significantly affected by soil reaction which was between 4,41 - 4,78 pH in the investigating period.

Key words: ecological production, heavy metals, nutrients, proteins, nitrates

JAKOŚĆ PRODUKCJI ROLNICZEJ W SYSTEMIE EKOLOGICZNEGO I KLASYCZNEGO ROLNICTWA

W badaniach zastosowano dwa modele przedsiębiorstw. Przedsiębiorstwa te usytuowane są w marginalnych obszarach Słowacji i wykorzystywane jako ekologiczne systemy zarządzania glebą. Wykorzystując metody żywienia i higieny, zaobserwowano zawartość ciężkich metali w produkcji wybranych towarów rolniczych. Z badań wynika, że produkty ekologiczne miały większe wartości odżywcze, jednakże zawartość azotanów była w nich wyższa. Zawartość tych związków oraz stopień zanieczyszczenia wpływała na reakcje gleby, która miała pH w przedziale 4,41-4,78 w badanym okresie.

Władysław FILAR, Dr hab Władysław Filar, prof. PRz, Zakład Finansów i Bankowości, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

Kinga STĘPIEŃ, Dr Kinga Stępień, Zakład Finansów i Bankowości, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

BEZPIECZEŃSTWO I STABILNOŚĆ FINANSOWA JAKO CEL I ZADANIE INSTYTUCJI NADZORU

W niniejszym opracowaniu zaprezentowany został problem stabilności finansowej krajowego systemu finansowego i jego wpływ na stan całej gospodarki narodowej. Uwzględniono w nim także znaczenie globalnej stabilności finansowej, które wzrasta wraz z powstawaniem kolejnych instytucji finansowych prowadzących działalność w jednym lub kilku krajach a nawet na kilku kontynentach.

SAFETY AND FINANCIAL STABILITY AS AIM AND TASK FOR SUPERVISING INSTITUTION

The elaboration deals with the issue of domestic financial system stability and its influence on national economy's condition. The importance of global financial stability is taken into consideration as well. It is regarded as increasing with the growth of successive financial institutions in some countries or even continents.

Michał FLIEGER, Dr Michał Flieger, Instytut Zarządzania, Katedra Nauk Ekonomicznych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

DAŻENIE DO USPRAWNIENIA ZARZĄDZANIA GMINAMI DZIĘKI WYKORZYSTANIU ZAŁOŻEŃ WYBRANYCH WSPÓŁCZESNYCH KONCEPCJI ZARZĄDZANIA

Artykuł przedstawia założenia koncepcji New Public Management, które dotyczą możliwości stosowania dziesięciu wybranych współczesnych koncepcji zarządzania biznesowego w zarządzaniu gminami. Szerszej analizie poddano Model 3 NPM, który stwarza szanse doskonalenia organizacji samorządowej poprzez ciągłe zarządzanie zmianą organizacyjną i poprzez wskazanie możliwości budowania w gminach efektywnej kultury organizacyjnej, często przy wykorzystaniu elementów planowania strategicznego, tj. określania misji i celów nadrzędnych. Model ten pokazuje też możliwość zastosowania szeregu współczesnych metod zarządzania w sektorze publicznym.

THE USE OF CONTEMPORARY MANAGEMENT CONCEPTS IN PUBLIC SECTOR TO INCREASE EFFECTIVENESS OF GMINA MANAGEMENT

The article presents the idea of New Public Management within the context of applying business management instruments in the public sector. The NPM concept is described in four models perspective which may increase the effectiveness of public sector in different areas of activity. Ten contemporary business management concepts are analyzed along with the possibilities of increasing the effectiveness of communal management through their implementation. Special attention is paid to the Model 3 of New Public Management that may enhance the functioning of local government by way of constantly managing organizational change, building a corporate culture and using elements of strategic management (mission and long-term goals). This model demonstrates the possibilities of introducing contemporary business concepts to the public administration sector.

Iwona ŚLĘZAK-GŁADZIK, Mgr Iwona Ślęzak-Gładzik, Zakład Systemów Zarządzania i Logistyki, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

DWUDZIESTOLECIE USTAWY „PRAWO O STOWARZYSZENIACH”

Artykuł jest próbą omówienia obowiązującej od 20 lat ustawy „Prawo o stowarzyszeniach” i przedstawienia praktycznych aspektów jej funkcjonowania w aktualnych realiach społeczno-politycznych. Na podstawie działalności dwóch stowarzyszeń z Warszawy i z Poznania wykazano niezgodność niektórych zapisów ustawy z polską konstytucją oraz standardami przyjętymi w rozwiązaniach prawnych obowiązujących w Unii Europejskiej. Zarysowano także kierunki proponowanych zmian w ustawie postulowane przez Senat, środowisko prawnicze i Helsińską Fundację Praw Człowieka.

TWENTY YEARS OF THE LAW ON ASSOCIATIONS

This article attempts to discuss a currently binding act of parliament concerning the work of associations, as well as to present practical aspects of their functioning in contemporary social and political reality. On the basis of the history of two associations from Warsaw and Poznań a discord has been shown between some of the act's points and the Polish constitution, as well as in relation to the EU standards. The article also presents directions of proposed alterations postulated by the senate, legal environments and the Helsinki Foundation for Human Rights.

Hanna HALL, Dr Hanna Hall, Katedra Marketingu, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

KONSUMENT LOJALNY -- CZYLI JAKI?

Celem artykułu jest analiza różnych podejść do interpretacji pojęcia lojalności konsumenta, jej przyczyn i odmian (uzależnionych od sposobu interpretacji) oraz w konsekwencji próba odpowiedzi na pytania: kim jest lojalny konsument? jakie zachowania i postawy rynkowe oraz cechy są dla niego typowe? jakie odmiany lojalności może reprezentować?

LOYAL CONSUMER WHAT DOES IT MEAN ?

The aim of the article is the analysis of various approaches to the interpretation of the term "consumer loyalty", to its reasons and types (depending on ways of interpretation) and eventually the attempt to answer the question of who is the loyal consumer? what kind of market behavior and features are representative for it? what types (levels) of loyalty it may represent?

Викторія КОЛОМІЄЦ, Dr Wiktoria Kolomijec, docent Katedry Finansów IPiMZM Klasycznego Prywatnego Uniwersytetu, Zaporozże, Ukraina

СОБЛЮДЕНИЕ ТРУДОВЫХ ПРАВ ГРАЖДАН В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Исследовано состояние социально-трудовых отношений в Украине, Соблюдение трудовых прав граждан, выявлены основные причины нарушения трудовых прав работника на предприятии, даны предложения по реформированию трудовых отношений.

Ключевые слова: трудовые отношения, теневая занятость, защита прав, управления предприятием, рынок труда.

PRZESTRZEGANIE PRAWA PRACY OBYWATELI W SYSTEMIE ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM

Autor analizuje sytuacje stosunków pracy i przestrzegania prawa pracy obywateli w Ukrainie. Wykazuje główne przyczyny łamania prawa pracy pracownika na przedsiębiorstwie. Wysuwa propozycje, dotyczące reformowania stosunków pracy.

OBSERVANCE OF THE LABORS RIGHTS OF THE CITIZENS IN A CONTROL SYSTEM OF THE ENTERPRISE

The condition of the social - labors attitudes in Ukraine, Observance of the labors rights of the citizens is investigated, the basic reasons of infringement of the labors rights of the worker at the enterprise are revealed, the offers on reforming the labors attitudes are given.

Irene KREBS, Prof. Dr.-Ing. Irene Krebs, Lehrstuhl Industrielle Informationstechnik Brandenburgische Technische Universität Cottbus (BTU)

INTERKOMMUNALE ZUSAMMENARBEIT – EINE EADMINISTRATION-STRATEGIE FÜR KLEINE VERWALTUNGEN

Alle Menschen benötigen eine leistungsfähige öffentliche Verwaltung. Neben Rechtssicherheit, innerer und äußerer Sicherheit, öffentlicher Ordnung, Bildung, Infrastruktur, Grundlagenforschung und Kultur ist die Verwaltung ein wesentlicher Standortfaktor, ohne den kein Staat, kein Gemeinwesen und keine Volkswirtschaft funktioniert. Nun erfordern Globalisierung und Mobilität einer Informationsgesellschaft nicht nur eine effiziente, sondern auch eine agile Verwaltung. Um eine Verwaltungsmodernisierung zu erreichen, werden häufig finanzielle Engpässe als Hinderungsgrund genannt. Eine interkommunale Kooperation zeigt der öffentlichen Verwaltung neue Wege auf, auch in Zeiten begrenzter finanzieller Handlungsspielräume den Service für Unternehmen und Bürger nicht einzuschränken, sondern sogar zu erweitern. Die Beispiele „Einheitlicher Ansprechpartner“ und „Der Rhein“ zeigen, wie sich eine Leistungserbringung im interkommunalen Verbund gestalten ließe. Um jedoch eine effektive Zusammenarbeit, auch über Ländergrenzen hinweg, zu erreichen, ist es essentiell, den Nachbarn zu verstehen, die Kultur des Partners kennenzulernen, die Chance zu erkennen, welche in dieser gesellschaftlichen Dimension liegt, die Chance, modernes Business mit länderspezifischen Traditionen zu verbinden.

WSPÓŁPRACA INTERKOMUNALNA – STRATEGIA ADMINISTRACJI ELEKTRONICZNEJ DLA MAŁYCH JEDNOSTEK ADMINISTRACYJNYCH

Wszyscy ludzie potrzebują sprawnej administracji publicznej. Administracja jest obok bezpieczeństwa prawnego, bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego, ładu publicznego, edukacji, infrastruktury, podstawowych badań i kultury ważnym wyznacznikiem położenia, bez którego nie funkcjonuje żadne państwo, żadna społeczność i żadna gospodarka narodowa. Jednak globalizacja i migracja społeczeństwa informacyjnego wymagają administracji nie tylko sprawnej, ale także aktywnej. Jako główną przeszkodę w modernizacji administracji często wymienia się „wąskie gardła” o charakterze finansowym. Kooperacja interkomunalna wyznacza administracji publicznej nowe drogi, wskazujące, jak nawet w czasach ograniczonych pod względem finansowym możliwości działania nie tylko nie zawęzić serwisu dla przedsiębiorstw i obywateli, ale go wręcz poszerzać. Przykłady „jednolitego partnera kontaktowego” i „Renu” pokazują, jak można kształtować dostawy usług w interkomunalnym sojuszu. Aby jednak osiągnąć efektywną współpracę, również transgraniczną, niezbędne jest rozumienie sąsiada, poznawanie kultury partnera i rozpoznanie leżącej w tym wymiarze społecznym, szansy połączenia nowoczesnego biznesu ze specyficznymi dla kraju tradycjami.

Adam LASKA, Dr Adam Laska, Zakład Nauk Humanistycznych, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska

TOTALIZMY EUROPEJSKIE W MYŚLI SPOŁECZNO-EKONOMICZNEJ LEOPOLDA CARO

Głównym celem artykułu jest prezentacja stosunku Leopolda Caro do totalizmów powstałych i funkcjonujących w okresie dwudziestolecia międzywojennego w Europie. Zaprezentowano założenia szkoły solidaryzmu społecznego tworzonej przez L. Caro, która postulowała ewolucyjną przebudowę społeczeństwa w oparciu o etykę, zasady korporacjonizmu i spółdzielczości, przy silnym zaangażowaniu państwa w procesy gospodarcze. Analiza i odniesienie się do powstałych w dwudziestoleciu międzywojennym systemów społeczno-ekonomicznych pozwalają z jednej strony określić skuteczność proponowanych rozwiązań prawno-instytucjonalnych, z drugiej zaś, rozpoznać możliwe zagrożenia dla solidarystycznej przebudowy ustroju społecznego państwa polskiego.

EUROPEAN TOTALITARIANISMS IN THE SOCIOECONOMIC THOUGHT OF LEOPOLD CARO

The main aim of this article is to present Leopold Caro's attitude to the totalitarianisms of interwar Europe. The tenets of Caro's school of social solidarism that postulated an evolutionary reconstruction of society on the basis of ethics, corporationism, cooperation and statism come under discussion here.

Arkadiusz LETKIEWICZ, Dr hab. Arkadiusz Letkiewicz, prof. PRz, Zakład Systemów Zarządzania i Logistyki, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

OSIEM 'S' POMYŚLNEJ REALIZACJI STRATEGII ORGANIZACJI

Autor w swoim artykule przedstawia założenia Modelu „8 S” J. Higginsa, opisując szczegółowo jego osiem składowych. Model skupia się na sposobie myślenia o tym, w jaki sposób należy zrealizować strategię i wprowadzać zmiany w organizacji zwracając szczególną uwagę na krzyżujące się funkcjonalnie działania, które niezauważone mogą spowodować brak sukcesu lub jego znaczne ograniczenie. Punktem wyjścia do stworzenia Modelu 8 'S' był znany Model McKinseya Siedem 'S', po raz pierwszy zaprezentowany w 1982 r. przez Thomasa J. Petersa i Roberta H. Watermana, Jr.

EIGHT SS OF SUCCESSFUL ORGANIZATION STRATEGY PERFORMANCE

In his article the author presents the assumptions of the J. Higgins's '8's Model, describing in detail its eight components. The model focuses on the way of thinking about how a strategy needs to be implemented and how changes in the organization need to be introduced, paying particular attention to functionally contradictory activities which, if unnoticed, may lead to the lack of success or its considerable reduction. The starting point for the development of the '8' s Model was a well-known McKinsey's '7's Model, which was first introduced in 1982 by Thomas J. Peters and Robert H. Waterman, Jr.

Grzegorz MENDEL, Dr Grzegorz Mentel, Katedra Metod Ilościowych w Ekonomii, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

EFEKTYWNOŚĆ WYKORZYSTANIA ZASOBÓW INTELEKTUALNYCH W OPARCIU O METODĘ VAIC™

W artykule przedstawiono efektywność wykorzystania potencjału intelektualnego przedsiębiorstw budowlanych regionu Podkarpacia. Analiz dokonano w oparciu o VAIC™ A. Pulića.

Przeprowadzone badania są o tyle istotne, iż zasoby intelektualne stanowią znaczny element wartości rynkowej przedsiębiorstw. Sytuacja księgową majątku firmy, bardzo często poważnie odbiega od tego, co dyktuje rynek. Niekiedy różnica ta jest bardzo istotna i stanowi właśnie wartość tkwiącą w pracownikach, ich doświadczeniu, intelekcie i innych walorach, które na co dzień trudno ocenić.

EFFICIENCY OF INTELLECTUAL RESOURCES APPLICATION BASED ON THE VAIC™ METHOD

In the article the efficiency of the intellectual potential of the building enterprises from the Podkarpacie Province was presented. The analyses were made based on the VAIC™ method by A. Pulić. The research conducted are of a very great importance as they are the important element of the market value of enterprises. The financial situation of a company in many cases is totally different from the market conditions. Sometimes this difference is so significant and the real value then are the company's employees, their experience, intelligence and other values which are hard to assess.

Andreas METZNER-SZIGETH, Dr, phil. hab. Andreas Metzner-Szigeth, Privatdozent für Soziologie an der Universität Münster und Geschäftsführer des episteme-Instituts für Training, Consulting und Investigation, Münster; derzeit Gastprofessuren an der Universidad del País Vasco in San Sebastián, Spanien, sowie der Uniwersytet Śląski in Katowice, Polen; Arbeitsgebiete: Interdisziplinäre Wissenschafts-, Technik- und Gesellschafts-Studien (STS), Medien- und Kommunikations-Forschung, Umweltsoziologie & Nachhaltigkeit, Politische Soziologie & Governance, Wirtschaftssoziologie & Management

INFORMATIONSGESELLSCHAFT UND KULTURELLE DIVERSITÄT

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE I RÓŻNORODNOŚĆ KULTUROWA

Omówione w artykule konteksty sprawiają wrażenie, że technologie informacyjno-komunikacyjne w połączeniu z „sieciowym medium” są czymś w rodzaju katalizatora inicjującego transformacje społeczne. Jednak, przy głębszym wejrzeniu, okazuje się, że „medium sieciowe” powstałe dzięki technologiom komunikacyjnym i informacyjnym, jako społeczny wytwór, koewoluuje wraz z innymi kompleksami (projektami) w społeczno-kulturowych, polityczno-ekonomicznych i psycho-społecznych wymiarach rzeczywistości społecznej.

Krzysztof MICHALSKI, Dr Krzysztof Michalski, Zakład Nauk Humanistycznych, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

PARTYCYPACYJNA OCENA TECHNOLOGII W DEMOKRATYCZNEJ POLITYCE TECHNOLOGICZNEJ (JAKO PRZYKŁAD ZAAWANSOWANEJ KONKRETYZACJI IDEI UCZESTNICTWA OBYWATELSKIEGO)

Uczestnictwo obywateli w procesach decyzyjnych w przestrzeni publicznej jest fundamentem nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego i ostatnim krzykiem mody w Europie. Tak parlamenty, jak i organy administracji samorządowej coraz częściej zasięgają opinii „ludzi z ulicy”. Partycypacyjne procedury decyzyjne służą nie tylko legitymizacji decyzji politycznych i tworzeniu politycznego alibi, ale także są ważnym elementem aktywizacji obywateli i remoralizacji przestrzeni publicznej w duchu odpowiedzialności za wspólne dobro. Artykuł prezentuje główne rysy koncepcji partycypacyjnych, przegląd najpopularniejszych procedur partycypacyjnych oraz zalety i wady takiego doradztwa politycznego na tle prawie czterdziestoletniej historii partycypacyjnej oceny technologii.

PARTIZIPATIVE TECHNIKBEWERTUNG IN DER DEMOKRATISCHEN TECHNOLOGIEPOLITIK (ALS BEISPIEL EINER FORTGESCHRITTENEN KONKRETISIERUNG DER BÜRGERBETEILIGUNG)

Die Beteiligung der Bürger an Entscheidungsprozessen im öffentlichen Raum ist Grundlage einer modernen Zivilgesellschaft aber auch der letzte Modeschrei in Europa. Die Parlamente wie kommunale Verwaltungen greifen immer häufiger auf Gutachten „der Leute von der Straße“ zurück. Partizipative Entscheidungsverfahren dienen nicht nur der Legitimierung politischer Entscheidungen und einer Alibi-Erzeugung, sie sind ein wesentliches Instrument der Bürgeraktivierung und einer Remoralisierung des öffentlichen Raums im Sinne der Verantwortung für Gemeinwohl. Vor dem Hintergrund der fast 40-jährigen Geschichte der partizipativen Technikfolgenabschätzung werden im Aufsatz die wichtigsten Merkmale der partizipativen Ansätze, eine Übersicht über die populärsten partizipativen Verfahren sowie Vor- und Nachteile solcher Politikberatung dargestellt.

Tomasz MISIAK, Dr Tomasz Misiak, Katedra Ekonomii, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska

EFEKT WYPIERANIA INWESTYCJI PRYWATNYCH PRZEZ WYDATKI RZĄDOWE NA PRZYKŁADZIE KRAJÓW UE

W artykule podjęto próbę teoretycznej oraz empirycznej weryfikacji występowania efektu wypychania inwestycji prywatnych przez wydatki rządowe. Rozważania teoretyczne oparto na krótko- i długookresowych modelach makroekonomicznych. Natomiast weryfikacja empiryczna przeprowadzona została w oparciu o dane przekrojowo-czasowe dla 25 krajów UE.

PRIVATE INVESTMENT PUSH-OUT EFFECT BY GOVERNMENTAL EXPENDITURES ON EXAMPLE OF EU COUNTRIES

The article attempts to verify the push-out effect of private investments by governmental expenditures on both theoretical and practical basis. The theoretical considerations are grounded on short and long-term macroeconomic models. Empirical verification was carried out using time data for 25 EU countries.

Izabela OLEKSIEWICZ, Dr Izabela Oleksiewicz, Katedra Prawa i Administracji, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

EWOLUCJA ZJAWISKA TERRORYZMU W UNII EUROPEJSKIEJ

Celem artykułu jest ukazanie procesu przemian, jakie następują w ramach polityki antyterrorystycznej prowadzonej przez Unię Europejską. Autorka podkreśla znaczenie działań podjętych w ramach programu haskiego oraz stara się ukazać jego konsekwencje, kładąc nacisk na fakt, że konieczne jest opracowanie europejskiej międzynarodowej strategii w tym zakresie. W przypadku terroryzmu klucz do rozwiązania problemu stanowi skuteczne jego zwalczanie, które wymaga nie tylko ścisłej koordynacji działań wewnątrz UE, ale także wspólnej, konsekwentnej polityki zagranicznej wobec jego zewnętrznych źródeł.

THE EVOLUTION OF THE PHENOMENON OF TERRORISM IN THE EUROPEAN UNION

The aim of this article is to show the process of transformations, which takes place in the framework of counter-terrorism policy of the European Union. The author stresses the importance of the actions undertaken in the framework of the Hague Programme and tries to show their consequences insisting on the fact that it is necessary to elaborate a European international policy in this regard. Especially, in the case of the terrorism, the key to problem solution is to fight it effectively which not only requires close coordination of actions within the EU, but also a common, consistent foreign policy towards its external sources.

Milan ORESKÝ, Milan Oreský, PhD, Marketing Department, University of Economics in Bratislava.

CUSTOMER MANAGEMENT APPROACH AND ITS IMPLEMENTATION IN BUSINESS FIRM

In the introduction we open a question of what brings a modern approach of customer relationships management (CRM) to business firms. The starting point is at the concept of relationships between the company and the customer life-cycle, and from this point of view we define the customer relationships management. A major benefit can be developing better relations with the firm's existing customers leading to: an increase of sales, identifying needs more effectively, cross-selling of other products. The customer management model can be used by companies to understand how well they are managing their customers. Its basic elements are: analysis and planning, propositions, information and technologies, process management, customer management activities, measuring the effect, customer experiences, competitors. We present concisely the customer management model and the description of automated shape of customer relationships management via operational, analytical and collaborative CRM. Crucial attention is directed to CRM and marketing considerations, with explanation of customer life-cycle concept and business strategy perspectives. Finally, we recommend the key implementation stages of CRM.

Keywords: customer relationships management, customer life-cycle, customer management model, marketing

IMPLEMENTACJA MODELU ZARZĄDZANIA RELACJAMI Z KLIENTEM W PRAKTYCE BIZNESU

W artykule zaprezentowano definicje zarządzania relacjami z klientem oraz przedstawiono jego model wraz z jego podstawowymi elementami (analiza i planowanie, rozwiązania, informacja i technologie, zarządzanie procesem, zarządzanie aktywnością klientów, pomiar efektów, doświadczenia klientów i konkurentów). Wskazano również na praktyczne korzyści, które niesie ze sobą zastosowanie tego modelu przez przedsiębiorstwa.

Andrzej PACANA, Dr inż. Andrzej Pacana, Katedra Technologii Maszyn i Organizacji Produkcji, Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa, Politechnika Rzeszowska.

Lucia BEDNÁROVÁ, Doc. Ing. Lucia Bednárová, PhD. Fakulta manažmentu, Katedra manažmentu, Prešovská univerzita v Prešove, Slovenská Republika

ORGANIZACJA ROZBUDOWANEGO STANOWISKA PRACY Z WYKORZYSTANIEM METODY 5S

W pracy przedstawiono *résumé* działań wdrażających zasady 5S w jednym z podkarpackich przedsiębiorstw zajmujących się projektowaniem, produkcją i montażem konstrukcji stalowych oraz systemów transportu technologicznego dla fabryk samochodów, cementowni i innych zakładów przemysłowych. Pokazane doświadczenia mogą pozwolić na doskonalenie organizacji pracy w innych obszarach tej firmy, ale również i w innych organizacjach.

ORGANISATION OF DEVELOPED STAND WITH THE USE OF 5s METHOD

In the paper the resume of activities implementing 5S method in one of the Podkarpacie enterprises dealing with designing, production, and the assembly of the steel construction and the system of technological transport for the car manufactures, cement mills and other industrial plants was presented. The experience shown enable to enhance the organization in other areas of the company as well as in other organizations.

Renata PIĘTOWSKA-LASKA, Dr inż. Renata Piętowska-Laska, Zakład Systemów Zarządzania i Logistyki, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

SYSTEM ZARZĄDZANIA PROCESAMI –PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI ORGANIZACJI

W artykule zaprezentowano istotę i znaczenie zarządzania procesami w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa. Przedstawiono systemowe podejście do organizacji jako skuteczną drogę prowadzącą do sukcesu firmy. Ukazano doskonalenie i podnoszenie efektywności organizacji w podejściu procesowym.

THE PROCESS MANAGEMENT SYSTEM: INCREASING THE EFFECTIVENESS OF AN ORGANIZATION

The article presents the essence of process management in the operational activity of an enterprise. The systemic approach to organization, introduced as an effective road to success, is discussed, and the improvement and increasing effectiveness of an organization in the process approach to management are exposed.

Artur POLAKIEWICZ, Mgr Artur Polakiewicz, Zakład Nauk Humanistycznych, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

PRZYCZYNY I SPOŁECZNE SKUTKI WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA „DROBNEGO” PRZEMYTU ORAZ „SZAREJ STREFY” W POWIATACH WOJ. PODKARPACKIEGO GRANICZĄCYCH Z UKRAINĄ

Artykuł jest rezultatem projektu badawczego pt.: „Mroczna strona granicy – skala i przyczyny występowania „szarej strefy” w powiatach woj. podkarpackiego graniczących z Ukrainą”. Przedstawia główne wnioski z panelu eksperckiego, które pozwoliły na zdiagnozowanie subregionalnego rynku pracy pod kątem skali, przyczyn i społecznych skutków występowania „szarej strefy”. Badaniami w ramach projektu, zarówno ilościowymi, jak i jakościowymi, objęci zostali m.in. przedsiębiorcy, osoby bezrobotne oraz osoby przekraczające granicę polsko-ukraińską w celach przemytniczo-zarobkowych (tzw. „mrówki”). Celem panelu była ostateczna analiza uzyskanych wyników oraz wskazanie działań pozwalających w dłuższej perspektywie czasowej na skuteczną redukcję skutków i przyczyn „szarej strefy” w powiatach woj. podkarpackiego graniczących z Ukrainą. Ponadto przed ekspertami uczestniczącymi w panelu postawiono zadanie merytorycznej oceny programów podejmowanych na rzecz neutralizacji „szarej strefy” oraz poproszono o wyłonienie działań, które mogą przyczynić się do rozwiązywania problemu „szarej strefy”.

THE REASONS AND SOCIAL EFFECTS OF SMALL SMUGGLING AND BLACK ECONOMY IN THE COUNTIES OF PODKARPACIE BORDERING ON UKRAINE

The paper is a result of the research project ‘The Dark Side of the Border – the Scale and Reasons of the Existence of Black Economy in the Counties of Podkarpackie bordering on Ukraine’. It presents the main conclusions of an expert panel which allow to diagnose the sub-regional labor market with regard to scale, reasons and social effects of the appearance of black economy. The entrepreneurs, the unemployed and the petty smugglers of the Polish-Ukrainian border (called euphemistically ‘ants’) were the main groups subjected to the research. The goal of the panel was to analyse the obtained results conclusively and to indicate means of reducing the effects and reasons of black economy in the counties of Podkarpackie bordering on Ukraine in the nearest future. Furthermore, the panel experts were to evaluate the programs implemented to neutralize black economy and to suggest some advice for the authorities on solving the problem.

Gerhard SARDEMANN, Dipl.-Met. Gerhard Sardemann, Forschungszentrum Karlsruhe GmbH Institut für Technikfolgenabschätzung und Systemanalyse (ITAS).

NACHHALTIGE ENTWICKLUNG UND INFORMATIONSGESELLSCHAFT – ZWEI SEITEN EINES PROZESSES?

Die Realisierung von nachhaltiger Entwicklung in den Industrieländern wurde noch vor zehn Jahren eng mit dem Weg in die Informations- und Wissensgesellschaft verknüpft. Durch die Einführung moderner Informations- und Kommunikationstechnologie (IuK-Technologie) versprach man sich insbesondere Fortschritte bei der Verminderung des Ressourcenverbrauchs durch weitgehende De- und Immaterialisierung. Inzwischen ist man sich aber bewusst geworden, dass einerseits die materielle Grundstruktur der Informationsgesellschaft bei gleichzeitigem rasanten Wachstum viel Energie und knappe Rohstoffe verbraucht und andererseits durch IuK-Technologie in anderen Gebieten ermöglichte Effizienzsteigerungen zu einem nicht unerheblichen Teil durch die Erhöhung des Verbrauchs und Umsatzes zunichte gemacht werden können (rebound-Effekte). Trotzdem setzt man angesichts des drohenden Klimawandels weiterhin auf die Einführung „smarter“ Technologien und will beispielsweise mit der Einführung von IuK-Technologie in den Entwicklungsländern deren Möglichkeiten zu einer angemessenen aber auch kohlenstoffarmen Entwicklung verbessern.

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE – DWIE STRONY JEDNEGO PROCESU?

Realizację zrównoważonego rozwoju w krajach uprzemysłowionych przed dziesięciu laty ściśle powiązano z drogą do społeczeństwa informacyjnego i społeczeństwa wiedzy. Dzięki wdrożeniu nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych obiecywano sobie zwłaszcza postępy w ograniczaniu zużycia zasobów dzięki dematerializacji i immaterializacji. Tymczasem chyba wszyscy uświadomiliśmy sobie, że z jednej strony materialna struktura podstawowa społeczeństwa informacyjnego zużywa w trakcie swojego gwałtownego rozwoju wiele energii i rzadkich surowców, a z drugiej wzrosły wydajności, jakie umożliwiają nowoczesne technologie informacyjne i komunikacyjne w innych obszarach, mogą być w znacznej mierze niweczone przez wzrost zużycia i przerobu (efekty rykoszetowe – tzw. rebound effects). Mimo to w obliczu groźących zmian klimatu nadal stawia się na implementację technologii typu „smart”, a wdrażając na przykład technologie informacyjne i komunikacyjne w krajach rozwijających się próbuje się poprawić ich możliwości adekwatnego, ale niskoemisyjnego rozwoju.

Mirosław SOŁTYSIAK, Dr inż. Mirosław Sołtysiak, Zakład Finansów i Bankowości, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

EUROREGION JAKO PRZYKŁAD FORMY WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ

W artykule omówiono zagadnienia związane z funkcjonowaniem współpracy pomiędzy regionami przygranicznymi państw Unii Europejskiej. W pierwszej części przedstawiono istotę i formy współpracy transgranicznej. Następnie omówiono zagadnienia związane z funkcjonowaniem euroregionów jako najbardziej zinstytucjonalizowanej formy współpracy transgranicznej. W dalszej części zaprezentowano funkcjonowanie euroregionów w Polsce.

EUROREGION AS EXAMPLE OF CROSS-BORDER COOPERATION

Issues concerning the cooperation of the EU cross-border regions are discussed in the article. The first part encompasses the core and forms of cross-border cooperation. The following parts present Euro region functioning as examples of the most advanced and institutionalized method of cross-border cooperation. Finally, operating of Euro regions in Poland are shown.

Bożena SOWA, Dr Bożena Sowa, Katedra Nauk o Zarządzaniu i Ekonomii, Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Przemyślu.

KRÓTKOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ PROWADZONEJ PRZEZ SEKTOR DROBNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa napotykają na swojej drodze bariery, które ograniczają ich dalszy rozwój, a niekiedy doprowadzają do upadku. Należą do nich niewątpliwie bariery finansowe, wynikające z niedostatku kapitału własnego oraz trudności w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania. Niniejszy artykuł ma na celu przedstawienie możliwości wykorzystania dostępnych źródeł finansowania działalności mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Wsparcie kapitałowe sektora MMŚP jest jednym z podstawowych czynników warunkujących sprawne funkcjonowanie i rozwój tej grupy przedsiębiorstw, a co za tym idzie – rozwój gospodarczy i społeczny kraju.

SHORT-TERM AND LONG-TERM SOURCES OF FINANCING THE ECONOMIC ACTIVITY IN THE SMALL ENTERPRISE SECTOR

Micro-, small and medium enterprises encounter a lot of barriers which limit their development and sometimes bring them to a fall. Among them are financial barriers resulting from a shortage of own capitals as well as from the difficulty in getting the external sources of financing. This article aims to present the available sources of financing the activity of micro-, small and medium enterprises. A capital support of the micro-, small and medium enterprises sector is one of the basic conditions determining the efficient functioning and development of this group of enterprises and the economic and social development of the country.

Krzysztof STOKŁOSA, Prof. dr hab. Krzysztof Stokłosa, Katedra Ekonomii, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

Barbara SIEŃKO, Dr Barbara Sieńko, Zakład Finansów i Bankowości, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska

Wacław KOTLIŃSKI, Dr Wacław Kotliński, Katedra Ekonomii, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

PRZESTROGI DLA INNOWACYJNOŚCI

Współczesny wiek to czas ogromnego przyspieszenia postępu technicznego, wzrostu konkurencyjności, a przede wszystkim wyczerpania zasobów naturalnych. Wszystko to sprawia, że innowacyjność nabiera ogromnego znaczenia. Artykuł stanowi analizę istniejących zagrożeń, z której płyną odpowiednie ostrzeżenia dla szybko rozwijającej się innowacyjności.

WARNINGS FOR INNOVATIVENESS

The contemporary century is the time of an enormous technological progress, increase in competitiveness, and, above all, exhaustion of natural resources. All this makes innovativeness acquire great significance. In this article an analysis of existing dangers is made and suitable warnings for quickly developing innovativeness are formulated.

Tadeusz Jan STRZELECKI, Prof. dr hab. Tadeusz Jan Strzelecki, Wyższa Szkoła Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie.

EKWIWALENTNA METODA PODEJMOWANIA DECYZJI W WARUNKACH NIEPEWNOŚCI

W warunkach niepewności przy podejmowaniu decyzji brane są najczęściej pod uwagę użyteczność wyników i prawdopodobieństwo ich osiągnięcia, lub tylko użyteczność wyników. Nie są natomiast brane pod uwagę nakłady, jakie trzeba ponieść dla osiągnięcia zamierzonych celów. Biorąc to pod uwagę, autor proponuje odpowiednio zmodyfikowaną regułę podejmowania decyzji w warunkach niepewności.

EQUIVALENT METHODS OF DECISION MAKING IN CONDITIONS OF UNCERTAINTY

In conditions of uncertainty of decision making, factors most often taken into consideration are: usefulness of the results and likelihood of achieving them, or solely their usefulness. What is not taken into consideration is the expenditure needed in order to achieve certain aims. Due to these arguments, the author of this work suggests modified principle in decision making in conditions of uncertainty.

Juraj TEJ, doc. Ing. Juraj Tej, PhD.; Fakulta manažmentu, Katedra manažmentu, Prešovská univerzita v Prešove, Slovenská Republika.

PLÁNOVANIE AKO NÁSTROJ MANAŽMENTU MIESTNEJ SAMOSPRÁVY – MESTSKEJ ČASTI KOŠICE

Po územno-správnej reforme a zmenách vo financovaní stojí samospráva pred ďalšou výzvou, ktorá sa dotýka kvality jej práce. Mestské a obecné úrady pociťujú potrebu obratu smerom k občanovi ako ku klientovi, ktorému poskytujú služby. Dôležitou súčasťou práce samosprávy sa stáva využívanie moderných metód riadenia, kvalita manažérov, firemná kultúra a komunikácia. V práci sa budeme venovať funkcii plánovania v problematike manažmentu obce, so zameraním na Mestskú časť Košice – Sídlisko KVP.

Kľúčové slová: Manažment obce. Plánovanie. Strategické plánovanie. Rozvoj obce.

PLANNING AS A MANAGEMENT TOOL FOR LOCAL GOVERNMENT CITY DISTRICT OF KOSICE

After the regional-administrative reform and changes in funding stands self-government before the next challenge, which affects the quality of its work. City and municipal authorities felt the need to reverse direction to the citizen as a client, to whom they provide services. Important part of self-government work becomes the use of modern methods of management, quality of managers, corporate culture and communication. In this paper, we will describe the planning function in the field of municipality management, focusing on the Town of Košice - Housing estate KVP.

Key words: Management municipality. Planning. Strategic planning. Development of municipality

Teresa WOLICKA, Dr Teresa Wolicka, Katedra Materiałoznawstwa, Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa, Politechnika Rzeszowska.

Mirosław TUPAJ, Dr inż. Mirosław Tupaj, Katedra Odlewnictwa i Spawalnictwa, Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa, Politechnika Rzeszowska.

Władysław ORŁOWICZ, Prof. dr hab. inż. Antoni Władysław Orłowicz, Katedra Odlewnictwa i Spawalnictwa, Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa, Politechnika Rzeszowska.

KSZTAŁTOWANIE MIKROSTRUKTURY ŻELIWNYCH TULEI CYLINDROWYCH SILNIKÓW SAMOCHODOWYCH W ASPEKTCIE ZAPEWNIENIA WYSOKICH WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWYCH

W pracy analizowano czynniki wpływające na zużycie tulei cylindrowych. Przedstawiono wpływ morfologii wydzieleni grafitu na mechanizm zużycia tulei cylindrowych. Oceniono zgodność materiału tulei cylindrowych grupy silników z wymaganiami polskiej normy branżowej. Wykonano odlew prototypowej tulei cylindrowej o mikrostrukturze zapewniającej jej wysokie właściwości użytkowe.

FORMATION OF MICROSTRUCTURE OF CAST IRON AUTOMOBILE ENGINE CYLINDER LINERS AIMED AT IMPROVEMENT OF THEIR SERVICE PROPERTIES

In the paper, factors affecting the wear of automobile engine liners are analyzed. The effect of graphite precipitates morphologies on the mechanism leading to wear of automobile cylinder liners is presented. Compliance of the material used in manufacture of cylinder liners for a group of engines with the requirements set out in Polish industry standard was assessed. A casting of a prototype cylinder liner was made with microstructure securing high level of its service properties.

Piotr ZAWADA, Dr Piotr Zawada, Prezes Zarządu Zakładu Doświadczalnego Organika Sp. z o.o. w Nowej Sarzynie.

KRYZYS GOSPODARCZY NA ŚWIECIE. CZY MOŻNA GO UNIKNĄĆ W GLOBALIZUJĄCYM SIĘ OTOCZENIU?

Fascynacja globalizacją w Polsce ma postać abstrakcyjnego pojmowania zarówno profitów płynących z tego procesu dla gospodarki, jak i położenia firm będących w zainteresowanym kręgu. Dotychczas procesy te nie dotyczyły naszego kraju z powodu jego izolowania w ramach ochrony celnej własnego rynku oraz braku gotowości kolejnych rządów Polski do szerokiego otwarcia się na działania konkurencyjne.

THE WORLD ECONOMIC CRISIS: MAY IT BE AVOIDED IN A GLOBALIZING ENVIRONMENT?

At a conference dated 30 November 2008, the Polish government presented the foundations of their plans called "Plan for Stability and Development". The plan's objective is to maintain economic growth despite the world crisis. The plan does not assume tightening the belt in expenses but it is based on warranties for banks and on immediate employment of EU funds that are believed to advance economic growth. Will the plan bring the assumed results? The scale of the current crisis is unimaginable, although, as some of market observers claim, we cannot compare its effect to those noted in the world economy in the years 1929–1935.

Dominik ZIMON, Mgr Dominik Zimon, Zakład Systemów Zarządzania i Logistyki, Wydział Zarządzania i Marketingu, Politechnika Rzeszowska.

ROLA JAKOŚCI W PROCESIE ZAOPATRZENIA

Niniejszy artykuł obejmuje problematykę zapewnienia optymalnego poziomu jakości w procesie zaopatrzenia. Zwrócono w nim uwagę na istotę tego problemu oraz zaprezentowano metody, narzędzia i działania służące do osiągnięcia założonego standardu jakości.

THE ROLE OF QUALITY IN THE SUPPLY PROCESS

The article covers the issue of providing an optimum level of quality in the supply process. It pays attention to the essence of that problem and indicates methods, tools and actions that favor achieving the intended quality standards.